

SAVING LIVES BEYOND 2025

Taking Further Steps

Пояснювальна записка

Протягом останніх десятиліть заходи щодо покращення безпеки дорожнього руху були переважно зосереджені на державних функціях регулювання, фінансування, освіти та контролю за дотриманням правил, та здебільшого спрямовані на учасників дорожнього руху. Ці функції мають ключове значення для розвитку, і вдосконалення державних інструментів дозволило досягти значних результатів. До завершення ще далеко, і необхідно продовжувати роботу над зміцненням компетенцій державних службовців для впровадження заходів безпеки дорожнього руху, що спираються на доказову базу. Утім, зараз ми усвідомлюємо, що органи державної влади не зможуть самотужки досягти потрібного рівня змін. Настав час розширити наші прагнення, залучаючи всі організації, як державні, так і недержавні, для підвищення ефективності виконання їхніх обов'язків щодо безпеки дорожнього руху.

Роль організацій у забезпеченні безпеки на дорозі

Оскільки дорожні перевезення є невід'ємною частиною діяльності майже кожної організації, власники та керівники організацій мають бути зобов'язані зробити все можливе для запобігання дорожньо-транспортним пригодам із залученням їхніх транспортних засобів і травмам їхніх працівників та інших учасників дорожнього руху. Безумовно, дорожньо-транспортні пригоди є головною причиною важких виробничих травм і смертей у всьому світі. Світова увага до виконання цих організаційних зобов'язань може стати вирішальним фактором для підвищення безпеки дорожнього руху. За нашими підрахунками, третина всіх смертельних випадків внаслідок дорожньо-транспортних пригод у всьому світі, а це до 400 000 смертей щороку, пов'язана з аваріями, в яких бере участь особа, що керує транспортним засобом під час або з метою виконання професійних обов'язків.

Роль організацій набуває ще більшого значення, якщо враховувати охоплення їхніх ланцюгів створення вартості в країнах з низьким та середнім рівнем доходу, де вони залучають робочу силу, організують виробництво та отримують сировину, а також можливість, яку ця мережа надає для впровадження ефективних запобіжних заходів у країнах, де трапляється понад 90 відсотків усіх смертельних випадків на дорогах у світі.

Вплив законодавства з охорони праці

Кожна організація, як державна, так і приватна, повинна дотримуватися суспільного договору та діяти відповідально й у межах закону. Ключовим у цьому суспільному договорі є правове та/або моральне зобов'язання щодо забезпечення турботи про своїх працівників та інших осіб, які зазнають впливу діяльності організації. У більшості країн ці зобов'язання визначені в законах, нормативних актах та/або регулюються

органами охорони праці. Безпека дорожнього руху врахована як безпосередньо, так і опосередковано в низці конвенцій, регламентів, стандартів і практичних підходів до охорони праці.

Дорожній рух, пов'язаний із виконанням професійних обов'язків, суттєво відрізняється від дорожнього руху інших осіб через рівень контролю, який дозволяє впроваджувати ефективні превентивні заходи. Попередження ризиків відповідно до принципів концепції «нульової толерантності» до аварій зі смертельними та тяжкими наслідками (Vision Zero) або системного підходу до безпеки (Safe System) є основою забезпечення безпеки дорожнього руху. Попередження починається з дотримання всіх правил дорожнього руху та включає рішення щодо типів транспортних засобів і засобів безпеки, вибору маршрутів, а також низку операційних факторів, як-от уважність водія, тверезий стан, використання пасків безпеки або захисних шоломів, втома, стрес через обмеження часу та швидкість руху. У робочому середовищі принципи системного підходу до безпеки можуть бути впроваджені у взаємодію між організацією та працівником, а очікування щодо ефективності організації можуть бути визначені, контрольовані та забезпечені за допомогою законів та практичних підходів щодо охорони праці.

Відповідальність поза межами організації

Завдяки законам про охорону праці та вимогам, згідно з якими роботодавець повинен вжити всіх доцільних заходів для захисту безпеки працівників, рівень безпеки праці значно зріс за останнє століття. Проте досягнення переважно зосереджені в межах організації, тобто на об'єктах, якими володіє та керує організація.

Правові принципи ґрунтуються на основних вимогах, відповідно до яких ті, хто здійснює контроль, зобов'язані діяти в інтересах суспільства, і ці вимоги не залежать від відстані. Організації мають значний контроль над ризиками, пов'язаними з їхніми транспортними процесами, і вони повинні нести відповідальність, незалежно від того, чи перебувають їхні транспортні засоби на території організації, чи за тисячі кілометрів від головного офісу.

Концепція вуглецевого сліду змінила наше ставлення до сфер впливу організацій, підкреслюючи той факт, що діяльність організацій має вплив не лише на те, що відбувається в межах їхніх об'єктів. Відповідальність організацій за всі аспекти їхнього впливу однаково поширюється як на клімат, так і на безпеку дорожнього руху. Принципи, конвенції, стандарти та закони з охорони праці поширюються на весь простір робочого місця, яке зазвичай охоплює також і дороги загального користування.

Під час неофіційного огляду, проведеного науково-експертною групою, не було виявлено жодної конвенції, регламенту чи стандарту з охорони праці, які б розмежовували відповідальність за запобігання дорожньо-транспортним пригодам зі смертельними чи серйозними наслідками для працівників або третіх осіб залежно від того, чи сталася аварія на території робочого об'єкта чи за його межами на дорогах загального користування. На противагу цьому, загальні методи безпеки та охорони праці, що включають процеси *планування, виконання, перевірки та вжиття заходів*, є

цілком придатними для запобігання небезпечним умовам праці під час дорожнього руху на дорогах загального користування.

Шлях розвитку

Реалізація цієї можливості для підвищення безпеки дорожнього руху цілком здійсненна, але вимагає коригування очікувань та практичних підходів з боку низки зацікавлених сторін. У звіті розглядаються кілька основних заходів, які необхідно вжити як державним, так і недержавним організаціям, постачальникам фінансування та, зокрема, автомобільною галуззю.

Щоб досягти суттєвих покращень у безпеці дорожнього руху, ми будемо й надалі покладатися на органи державної влади для реалізації заходів у ключових напрямках безпеки дорожнього руху, включаючи політику, регулювання, настанови та фінансування. Крім того, наразі необхідне лідерство органів державної влади для повної інтеграції безпеки дорожнього руху в стандарти та практичні підходи до охорони праці. Також нам потрібні інноваційні дії з боку муніципальної влади для демонстрації того, як правила щодо охорони праці можуть бути використані для поліпшення безпеки дорожнього руху та вирішення інших питань сталого розвитку для мешканців населених пунктів, а також для реформування процесів закупівель з урахуванням соціальних потреб, зокрема безпеки дорожнього руху. Ми рекомендуємо, щоб державний сектор почав з лідерства, демонструючи приклад того, як державні організації впроваджують заходи з попередження дорожньо-транспортних пригод під час надання громадських послуг. Державні організації можуть включити ці очікування до своїх процедур із закупівель, аби будь-яка організація, яка співпрацює з державним сектором, забезпечувала той самий рівень уваги до безпеки дорожнього руху на всіх етапах своєї діяльності. Ми пропонуємо, щоб органи державної влади зробили подальший крок, чітко визначивши вимоги до безпеки дорожнього руху в межах зобов'язань з охорони праці, а також у межах процесів інспекції та контролю з боку держави.

Фінансовий сектор має значний вплив на організації шляхом визначення умов для надання позик та інвестицій. Упродовж останніх 20 років цей сектор сформував підхід до використання свого впливу, запровадивши ініціативи, як-от принципи відповідального інвестування, що встановлюють стандарти та методи перевірки того, що організації, які отримують фінансування, забезпечують повний контроль над своєю діяльністю в контексті екологічності, соціальної відповідальності та корпоративного управління. Почався процес інтеграції факторів безпеки дорожнього руху у фінансові рішення, зокрема впровадження нових рейтингових критеріїв, ухвалених Світовим банком у вересні 2023 року, які враховують детальні фактори безпеки дорожнього руху для оцінки міжнародних закупівель. Усвідомлюючи значення безпеки дорожнього руху для досягнення ефективності у сфері екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління, науково-експертна група радить фінансовому сектору впровадити конкретні та детальні вимоги щодо безпеки дорожнього руху як обов'язкові умови для отримання фінансування.

Науково-експертна група рекомендує організаціям усіх типів застосовувати ефективні інструменти, як-от системи управління безпекою та стандарти, зокрема ISO 45001 та ISO 39001. Системи управління безпекою зарекомендували себе як ефективний інструмент

для організацій, спрямований на вимірювання, вдосконалення та звітування про прогрес у сфері безпеки дорожнього руху в усіх ланках ланцюга створення вартості. Ми також рекомендуємо організаціям запроваджувати та підтримувати культуру безпеки, яка сприяє довірі, необхідній для виявлення та повідомлення про ризики, пов'язані з дорожньо-транспортною діяльністю, а також для систематичного впровадження вдосконалень.

Оскільки автомобільна галузь відіграє ключову роль у досягненні прогресу, ми надаємо спеціальні рекомендації для цієї галузі, яка включає одних із найбільших роботодавців у світі, що зумовлює відповідні обов'язки у сфері охорони праці, а також власників великого ланцюга постачальників і дистриб'юторів, які створюють потужний вплив, що може бути спрямований на покращення безпеки дорожнього руху. Крім того, ми наголошуємо на важливості підтримки автомобільною галуззю зусиль інших організацій у сфері охорони праці шляхом виробництва комерційних транспортних засобів із найвищим рівнем безпеки, включаючи технології, які сприяють забезпеченню безпечної експлуатації транспортних засобів і дотриманню правил дорожнього руху.

Науково-експертна група не є першою, хто досліджує зв'язок між вимогами до охорони праці та безпекою дорожнього руху. Однак наш аналіз можливостей у контексті сучасних уявлень про організаційний вплив та з урахуванням потенціалу нових технологій запобігання аваріям приводить до висновку, що:

- Дорожньо-транспортні пригоди є найпоширенішою причиною смертей унаслідок нещасного випадку на робочому місці з кількістю загиблих, яка сягає 400 000 щорічно.
- Роботодавці несуть відповідальність за запобігання ризику завдання шкоди на робочому місці і зобов'язані відповідно до законів, стандартів, практичних підходів та соціальної відповідальності використовувати цей контроль.
- Організації несуть однакову відповідальність за робочі ризики як на своїй території, так і за її межами.
- Запобіжні заходи є надзвичайно ефективними, і просте дотримання основних правил дорожнього руху є важливим першим кроком, який має застосовуватися повсюдно.

РЕКОМЕНДАЦІЇ НАУКОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ГРУПИ ДО IV ГЛОБАЛЬНОЇ МІНІСТЕРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

	Тема	Рекомендації
1	Безпека дорожнього руху в регламентах і практичних заходах з охорони праці	<p>Для запобігання смертельним випадкам та травмам внаслідок дорожньо-транспортних пригод серед працівників та третіх осіб:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приватні та державні організації мають приділяти особливу увагу безпеці дорожнього руху в системному управлінні робочим середовищем відповідно до вимог законодавства з охорони праці. • Відповідність оптимальним практичним підходам щодо безпеки дорожнього руху має бути ключовим стандартом з охорони праці та основною відповідальністю організації. • Необхідно впровадити заходи попередження для зменшення ризиків у сфері безпеки дорожнього руху в межах діяльності організації, для яких слід проводити оцінку та звітність з метою моніторингу відповідності стандартам охорони праці. <p>Контроль за відповідністю також має здійснюватися правоохоронними органами у разі порушень на дорогах загального користування із застосуванням штрафів до організації за недотримання належних заходів безпеки відповідно до законодавства з охорони праці.</p>
2	Державні організації задають стандарт, а міста відіграють провідну роль у цьому напрямку	<p>Для максимального використання потенціалу державних організацій із метою покращення безпеки дорожнього руху на глобальному рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Органи державної влади, як центральні, так і муніципальні, а також Організація Об'єднаних Націй мають використовувати свій вплив як лідери та приклади для наслідування, а також свої можливості як великі роботодавці та свої повноваження як регулятори та контролюючі органи для впровадження заходів із безпеки дорожнього руху за системним підходом до безпеки. • Міста, зокрема, мають потенціал, щоб відігравати вирішальну роль, використовуючи свої інновації для того, щоб показати, як охорона праці може стати важливим фактором для покращення безпеки на дорогах. • Органи місцевого, національного та іншого рівня мають чітко визначити відповідальність організацій за безпеку дорожнього руху як частину їхніх обов'язків у сфері охорони праці. Органи державної влади також мають чітко висловити свій намір щодо регулярного здійснення моніторингу і забезпечення виконання цих обов'язків. Органи місцевого, національного та іншого рівня мають використовувати свої повноваження в сфері закупівель для стимулювання досягнення високих результатів у забезпеченні безпеки дорожнього руху серед організацій, з якими вони співпрацюють, а також у межах урядових програм та проєктів. <p>Система Організації Об'єднаних Націй має стати взірцем, демонструючи увагу до безпеки дорожнього руху в межах сфери охорони праці, враховуючи лідерський вплив ООН у країнах з різними рівнями доходів.</p>
3	Врахування безпеки дорожнього руху у фінансових рішеннях	<p>Із метою заохочення організацій до поліпшення безпеки дорожнього руху, фінансові суб'єкти, як-от банки, інвестори, страхові компанії та аудитори, мають:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чітко зобов'язати організації активно вирішувати питання безпеки дорожнього руху на всіх етапах їхньої діяльності як обов'язкову умову для фінансового залучення. • Встановити вимогу для організацій, що отримують інвестиційне фінансування, підтримувати процес забезпечення, який включає звітування

про їхній вплив на безпеку дорожнього руху на всіх ланках ланцюга створення вартості, встановлення цілей щодо зменшення кількості аварій та впровадження в разі потреби науково обґрунтованих заходів для зменшення або усунення випадків аварій з серйозними наслідками.

Спільні фінансові ініціативи, як-от принципи відповідального інвестування (PRI) та принципи відповідального банківського обслуговування (PRB), мають зокрема включати безпеку дорожнього руху як ключовий елемент факторів екологічності, соціальної відповідальності та корпоративного управління (ESG), на основі яких оцінюється сталість інвестицій, а також розробляються рекомендації для інвесторів та банків із метою оцінки ефективності безпеки дорожнього руху.

4

Найвищі стандарти безпеки в межах організаційного ланцюга створення вартості

Задля внутрішньої інтеграції відповідальності за безпеку дорожнього руху на всіх ланках ланцюга створення вартості, виконання законодавчих вимог та забезпечення відповідності правилам дорожнього руху на обов'язковому рівні, державні та приватні організації повинні:

- впровадити систему управління безпекою, як-от ISO 45001 або ISO 39001.
- Для організації будь-яких поїздок, пов'язаних з їхньою діяльністю в межах ланцюга створення вартості, організації принаймні мають придбати транспортні засоби з найвищим рівнем безпеки, а також нести відповідальність за контроль швидкості, стан водія, використання відповідних засобів захисту та вибір маршруту.

Організація має надавати звітність щодо свого впливу на безпеку, встановлених цілей, вжитих заходів та досягнутих результатів.

5

Впровадження організаціями культури безпеки

Для формування культури безпеки, яка охоплює більше, ніж просто дотримання правил, організації мають впровадити і підтримувати принцип «безпека на першому місці», де працівники можуть очікувати найвищий рівень безпеки на робочому місці, зокрема:

- Заохочення працівників до виявлення та повідомлення про ризики щодо безпеки без побоювань покарання чи негативних наслідків та з очікуванням, що організація проведе розслідування та відреагує впровадженням коригувальних заходів, враховуючи, за можливості, пропозиції працівників щодо покращення техніки безпеки для робочих процедур та продуктів.

Зобов'язання та дії керівництва організації щодо впровадження підходів і процесів для відкритого обміну інформацією про ефективність техніки безпеки, включаючи звітування про інциденти в сфері безпеки та впровадження покращених заходів у цій сфері відповідно до принципу «безпека на першому місці».

6

Підтримка автомобільною галуззю найвищих стандартів безпеки для організацій та транспортних засобів

Для підтримки зусиль організацій щодо виконання зобов'язань з охорони праці, прийняття відповідальності за безпеку дорожнього руху на всіх етапах їх діяльності та використання переваг безпечніших транспортних засобів у світовому автопарку, автомобільна галузь, включаючи виробників транспортних засобів та обладнання, має:

- Узяти на себе відповідальність за безпеку дорожнього руху на всіх етапах діяльності організації, включаючи збір даних, визначення проблем, впровадження обґрунтованих заходів та звітність про досягнуті результати.
- Виготовляти та постачати на ринок найбезпечніші транспортні засоби для комерційних цілей та для автопарків, включаючи весь спектр робочих і організаційних потреб — від вантажівок до моторизованих двоколісних транспортних засобів.
- Інтегрувати технології безпеки в транспортні засоби для комерційного використання та для автопарків, що допоможе організаціям забезпечити відповідність своїх транспортних засобів усім правилам дорожнього руху та захистити третіх осіб від травм, як-от інтелектуальна адаптація швидкості (ISA), недопущення водія у стані алкогольного сп'яніння до керування транспортним засобом, автономні системи екстреного гальмування (АЕВ), системи виявлення сліпих зон (BSD), системи утримання автомобіля на смузі руху (LSS) та системи захисту вразливих учасників дорожнього руху.
- Виводити на ринок автомобілі з найвищим рівнем безпеки на всіх світових ринках.

Відправляти автомобілі, призначені для комерційного використання та для автопарків, на випробування до незалежних споживчих програм тестування, щоб надати організаціям інформацію про безпеку цих транспортних засобів.